

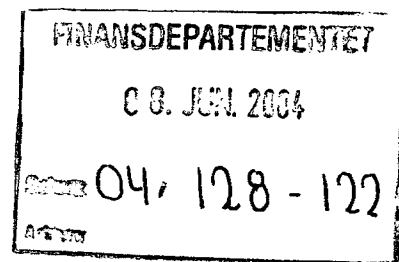

FAGFORBUNDET

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref / Saksbehandler
04/01366-010 265 &13
Jan Erling Stenersen / tlf. 23 06 25 17

Dato:
26.05.2004

NOU 2004:1 MODERNISERT FOLKETRYGD - BÆREKRAFTIG PENSJON FOR FRAMTIDA - HØRING - PENSJONSKOMMISJONENS INNSTILLING

Fagforbundet har behandlet NOU 2004:1 Modernisert folketrygd, bærekraftig pensjon for fremtiden - og vil avgi følgende høringssvar:

Da politikerne for nesten førti år siden la siste hånd på utformingen av Folketrygden, skulle det vise seg å bli en god og robust konstruksjon. Ordningen - med justeringer underveis - har blitt betraktet som økonomisk troverdig, og den har vært en viktig bidragsyter til økonomisk utjvening.

Den demografiske utvikling i form av en aldrende befolkning og tiltakende tidligpensjonering - av både frivillig og "ufrivillig" art - har rettet myndighetenes oppmerksomhet mot hvorvidt Folketrygden i sin nåværende form vil være i stand til å møte de utfordringer man ser for seg frem mot år 2050.

Pensjonskommisjonen har nå fremlagt sine synspunkter på hvordan en modernisert folketrygd bør utformes.

Det er en formidable oppgave å skulle prøve "å se" femti år frem i tid, slik Pensjonskommisjonen har måttet forsøke. Man vet riktignok mye allerede i dag om den demografiske utviklingen, men de fleste andre faktorer er beheftet med svært stor usikkerhet, og usikkerheten øker betydelig desto lenger frem i tid man beveger seg.

Fagforbundet er av den oppfatning at Pensjonskommisjonen tegner et for pessimistisk bilde av utviklingen fremover, i den forstand at man har lagt til grunn anslag for utgiftsveksten fremover som er i den øvre delen av skalaen, mens inntektssiden er undervurdert. Dersom det skulle være tilfellet medvirker dette til å forstørre de problemene vi står overfor mht. å finne frem til et robust folketrygdsystem.

Fagforbundet er av en oppfatning at Pensjonskommisjonens forslag til en såkalt modernisert folketrygd er mer omfattende enn nødvendig, samtidig som den har betydelige negative fordelingsmessige konsekvenser.

Fagforbundet vil selvsagt bidra til konstruktive løsninger på de utfordringer vi står overfor på pensjonsområdet. Etter vår oppfatning er dagens Folketrygd en god konstruksjon. En hovedmålsetting i det videre arbeid bør derfor være å prøve å beholde selve strukturen i Folketrygden mest mulig inntakt. Dette kan blant annet gjøres ved å gjøre den mer fleksibel overfor den økningen i utgiftene som kommer, men som det kun finnes grove anslag for.

Det interessante må da være å finne frem til ordninger som kan medvirke til å dempe utgiftsveksten fra de to største bidragsyterne, som antas å være økt levealder og den gjeldende regel for reguleringen av grunnbeløpet i Folketrygden.

Fagforbundet kan se behovet for en justering av pensjonsutgiftene for økt levealder dersom den skulle utvikle seg som lagt til grunn av Pensjonskommisjonen. Etter vår oppfatning behøver det nødvendigvis ikke være en avkorting som fullt ut tar høyde for hele den utgiftsveksten økt levealder vil medføre. Avkortningen kan for eksempel ses i sammenheng med situasjonen i oljesektoren. Her er det mange betydelige usikkerhetsmomenter av interesse, som for eksempel nye betydelige funn på sokkelen, ny teknologi som fører til betydelig oppjustering av olje- og gassreservene, høyere oljepriser enn tidligere lagt til grunn og/eller høyere avkastning på Petroleumsfondet enn tidligere antatt. Generelt bør størrelsen på avkortningen ses i sammenheng med den generelle økonomiske situasjon i landet.

Fagforbundet vil i denne sammenheng ikke unnlate å peke på at det er en betydelig forskjell i forventet levealder i ulike segmenter av befolkningen. Det er godt mulig at denne forskjellen kan komme til å øke i årene fremover. Spissformulert kan man si at det er mulig vi får en utvikling fremover der man får forsterket innslaget av en omfordeling fra de fattige og syke til de rike å friske. Det er derfor viktig at man tenker nøye igjennom alle aspekter av forslag som i første omgang kan se "uproblematiske" ut.

I tilknytning til begge de overstående penktene vil vi i tillegg bemerke at Fagforbundet også tror det vil være forståelse i brede lag av befolkningen for å øke skattleggingen noe dersom det må til for å kunne opprettholde en folketrygd slik vi kjenner den i dag. Vi blir rikere for hvert år, og det burde være mulig å vinne gehør for å bruke litt mer av denne rikdommen til å sikre gode kollektive ordninger som Folketrygden.

Dersom Pensjonskommisjonens utkast til modernisert folketrygd skulle bli vedtatt slik den foreligger ville mange få reduserte trygdeytelser. Dette vil øke behovet for å tegne private forsikringer - og det behovet vil dekkes av dem som har økonomisk evne til det. Fagforbundet ser dette som en slags snikprivatisering av Folketrygden, og en utvidelse av de økonomiske skjevhetene i samfunnet, som er for store som de er.

Fagforbundet ser med undring på den delen av Pensjonskommisjonens forslag som innebærer at om lag 900 000 lavlønte vil bli stengt ute fra adgangen til å gå av med tidligpensjon fordi deres årsinntekt er for lav. Kommisjonen mener at et årsgjennomsnitt på 278 000 kroner i 40 år må til for at man skal ha muligheten til å gå av med pensjon ved fylte 62 år. Den samme kommisjonen har kartlagt at kvinner i snitt har en pensjonsgivende inntekt på 193 000 kroner i året, mens menn i gjennomsnitt tjener 284 000 kroner.

Når Pensjonskommisjonen har lagt terskelen for å kunne gå av med tidligpensjon så høyt så viser det i klartekst den usosiale og helt uakseptable profilen i forslaget. Fagforbundet vil legge hele sin tyngde i arbeidet for å hindre at dette forslaget blir vedtatt.

Pensjonskomisjonens forslag til endring av de offentlige bruttopensjonene har ikke noe positivt ved seg, og det samme gjelder forslaget om å fjerne AFP-ordningen. Fagforbundet vil derfor helt avvise de fremlagte forslag til endringer.

Innvandrere utgjør etterhvert en betydelig gruppe i samfunnet, men de er bare omtalt i forbindelse med den demografiske utviklingen. Fagforbundet etterlyser analyser av denne gruppens pensjoneringsadferd og spesielle behov.

Etter Fagforbundets syn lider Pensjonskomisjonens arbeid av tildels betydelige svakheter. Forslagene til modernisert folketrygd vil derfor etter vårt syn ikke være samlende nok til å kunne gjennomføres uten vesentlige endringer.

Regjeringen har gjort kjent at den ønsker denne saken avgjort før neste valg. Fagforbundet mener at dette ikke må gjøres til en hastesak. Den er så stor og viktig at alle parter må få den tid som er nødvendig for å gjennomdrøfte de ulike elementene og å samle trådene slik at helheten fremtrer tydelig. Vi har tid til det. Norge befinner seg ikke i noen krisesituasjon. Det er knapt noe land i verden som står bedre rustet enn oss til å møte de fremtidige pensjonsutfordringene på en god måte for alle innbyggerne. Vi må for all del ikke tillate at denne saken drives igjennom på noen måte som kan minne om gjennomføringen av sykehusreformen. Der var ett av argumentene for hastverket at reformen var så komplisert at dersom den ikke ble drevet igjennom hurtig ville den ikke bli gjennomført i rimelig tid - justeringer fikk man ta i etterkant. En pensjonsreform er ikke noe mindre komplisert enn en sykehusreform. Resultatet av hastverket ved den forrige store reformen bør ikke friste noen til gjentakelse. Det er velferdssamfunnets sentrale fellesskapsløsninger det dreier seg om.

Med hilsen
FAGFORBUNDET

Jan Davidsen
Forbundsleder

Vedlegg:
Kopi: